

**K'AMAL B'EEY RE TINIMETAAL
YA'B'AAL TINIMETAAL WA K'O K'AXK'ALIIL TINIMET
Q'ATIIK RE KIB'ANEK**

PAXIIL, KIJAB' Q'IIJ RE LI RIWAQ IIK' RE LI JO'Q'O' JUK'AAL JUNAB'

SUK'B'INEEM RE YA'B'AAL RE LI KAJLUJUJ Q'IIJ RE RIKYAJ IIK'
RE LI JO'Q'O' JUK'AAL JUNAB'
XESUK'B'IIS PI LI WUQLUJUJ, JUK'AAL KIJAB' K'I JUK'AAL JULUJUJ Q'IIJ RE
ROO' IIK' RE JO'Q'O' JUK'AAL JUNAB'.

Q'ATAMB'A' WA':

Che li Nermal Wujil Tinimetaal re Paxiil, kirb'aj che li K'ob'neem re Paxiil, kechomnek re kikchijij wunaq xaqara' richalaal kirq'at rij che li Kununeem jun ya'tajeem qas rajawxiik chikyan, che kitzilb'ist riwach, iliim rij che li ya'tajeem ri' nem riq'ij che li otziil tinimet, ek'an li puwaqb'al k'i li wunaqil re li Tinimetaal re Paxiil k'i li q'atb'al re chaak re li nermal tinimet kimajtaj k'i kikiil rij kajpa' kirb'aj li Q'atneem wunaqil, che kinejeel li waqil taqam chikij che rajawxiik kikiil rij li kib'antajjik rik'in li nemaal B'antajil re li Juyb'al tinimet re kib'an jun otziil.

Che kajpa' li **Q'atneem Tinimetaal ajlab'al 5-2020, 6-2020, 7-2020, 8-2020 k'i 9-2020** re li K'amal B'eeey re li Tinimetaal pi raqaw iib' chikixa'l li Ajwab' Tinimetaal, che yaa' riq'atiik rimal li **Q'atneem ajlab'al. 8-2020, 9-2020, 21-2020 k'i 22-2020** re li Popiil re li Tinimetalil, che kichomix rij, kikq'at rij k'i kiya' poon riwe' li k'axk'aliil Tinimet kajpa' kirb'aj li Nermal Wujil Tinimetalil re Paxiil, che kirb'aj che reqla'n li K'amal B'eeey re li Tinimetaal kirq'at rij li ya'b'al che rajawxiik wa k'o jun nermal alnaqil wuxu' jun k'axk'aliil tinimet, ek'an rajawxiik kirya' richaljiil chikyan li Ajpopiil pi li alnaqil raqaw iib' kib'aneek.

Che pi kajlujuj q'ij re li roo' iik' re jo'q'o' juk'aal junab', yaa' riq'atiik li Ya'b'aal Tinimetaal wa k'o jun Nermalaj K'axk'aliil Tinimet k'i Q'atb'al che rajawxiik kib'aneek k'i nemersineem k'i suk'b'ineem pi wuqlujuj, juk'aal kijab' k'i juk'aal julujuj q'ij re roo' iik' re jo'q'o' juk'aal junab', che chakanek re li k'ax kitijinek xaqara' li tzijneem re li yab'iil COVID-19, rimal laa' rajawxiik kisuk'b'is riwach li ya'b'aal pi nik'yaj q'ij ri' re li nermal yab'iil, rimal che kitijin rinemrik riwach li coronavirus, re li riyneem che kechijix wunaqil.

Che kiwab'iix saqa'n riwach li Ya'tajeem ke li wunaqil rajawxiik kiil rij kajpa' kiraqtaj chipam li Nermal Wujil Tinimetaal re Paxiil, kirq'at rij kajpa' kirb'aj li Chomb'antajeem re riq'ab' Nermal Tinimet pirwe' li Ya'tajeem Wunaqil, kinya' rib'ixiik chikyan kinejeel wunaqil, k'amaal taq b'eeey k'i ajchakiib' re tinimet, waqil re tinimet k'i ret tinimet ki re nermal tinimet, ek'an re k'ax taj ke'etamix richaljiil k'i rikojik xeno'jix rij li ya'b'aal che ya'ek rimal li Ajk'amal B'eeey, etaq wa' kinyaa' rib'ixiik che rajawxiik kib'aneek.

Che rimal rikojik, rimajtajik k'i rib'aniik li jaljaq puwaqil che rajawxiik kikojeek che re kajawxeek re li Covid-19, kajpa' Puwaqil re achalaal, Puwaqil re chijb'al chaak, Puwaqil ya'b'al re chaak, rajawxiik che li Kalb'al puwaq, li ta'nel k'i rinemal, kechukun pirwe' nejeel rajawxiik kajpa' kib'im re kununeem, pi rinejeel kikawan wii', re kernimaj xaqara' kirb'an rinejeel q'atiim chirij.

KEB'AWA':

Pi weqla'n re K'amaal B'eey Tinimetaal, kajpa' kirb'aj li taqtiil chuwiij pi li weqla'n etaq wa' kinya' richaljiil:

SUK'B'INEEM K'I NEMIRSINEEM RE LI YA'B'AAL TINIMETAAL WA K'O K'AXK'ALIIL TINIMET Q'ATIIK RE KIB'ANEK

Re kino'jiix riij, kiil riij k'i rikojiik li ya'b'aal rii, rajawxiik kiil riij li **No'jneem re Kununeem Wunaqiil, kajpa' li No'jeem re Q'atb'al Wunaqiil**, che kirk'am riib' rik'in li riyb'al li K'ob'neem che li Otziil chikxa'al wunaqiil.

Etaq wa' li kib'aneke re li nemaal ilneem re li otziil chikxa'al re li tinimetaal re paxiil laaq' kekojek pi rinejeel li juyb'aliil re li Tinimetaal re Paxiil, pi li juyb'al k'i pi taq b'insib'al jab'ek che keraqtaj chipam li nem tinimetaal, ek'an rajawxiik kib'an li k'o chipam li Q'atb'al xaqara' kiknimaj li b'amb'al li wunaqiil re li Tinimetaal.

NAB'EEY: NEMERSINEEM K'I RIQ'IJAL.

Rajawxiik nan kib'aneke li wab'neem che q'atam riij chipam li Ya'b'aal Tinimetaal pi li **kajlujuuj q'iij re roo' iik' re jo'q'o' juk'aal junab' k'i suk'b'ineem pi wuqlujuuj, juk'aal kijab' k'i juk'aal julujuuj q'iij re roo' iik' re jun junab' rii'**, ch'ab'altaj jampla' kik'isek. Che qas rajawxiik kib'aneke. Etaq wa' li suk'b'ineem b'an che li ya'b'aal.

Nik'yaj ya'b'aal rii' kimajtaj rikojiik **pi jun jo'oob' q'iij re riwaq iik' re jo'q'o' juk'aal junab'**, pi jo'oob' pajb'aj q'iij.

RIKAB': SUK'B'ISINEEM RE LI WAB'AL B'INEEM.

"Kisuk'b'is li Ya'b'aal Tinimetaal **RIKAB', ajlab'al 1o., k'utb'al e)** re kajlujuuj q'iij re roo' iik' re li jo'q'o' juk'aal junab', che b'an risuk'b'isiik rimal li Ya'b'aal Tinimetaal pi wuqlujuuj k'i juk'aal kijab' q'iij re li roo' iik' re jo'q'o' juk'aal junab' "RE LI CHIJNEEM TINIMET K'I WAB'NEEM RE LI B'INEEM". ya' chipon **riwe' che li k'utb'al)** Kewa' ya'kan:

"VI) Li k'amal b'eey k'i ajchakiib' re nemaal kalb'al puwaq tinimetaal, chipam keraqtaj wii' li ta'neel, li malb'al, puwaqiil k'i kinejeel kalb'al puwaq che ya'm akeem chikyan rimal li waqiil che rajawxiik kikeqaj kik'utb'al re kechukun wii' k'i akeem rimal li waqiil ee keb'in chipam li pajb'al che q'atuum b'ineem rimal li ya'b'al rii'"

ROOX: SUK'B'INEEM RE K'OB'NEEM RE KIKIIL RIIJ LI PAJB'AL Q'IIJ. "Kinemersis riwach li K'utb'al a) re ajlab'al 2) re li Y'ab'aal Tinimetaal RIWAQ re li kajlujuuj q'iij re roo' iik' re jo'q'o' juk'aal junab', che b'an risuk'b'isik pi wuqlujuuj, juk'aal kijab' k'i juk'aal julujuuj q'iij re li roo' iik' re jo'q'o' juk'aal junab', "K'OB'NEEM RE KIKIIL RIIJ LI PAJB'AL Q'IIJ".

RIKYAJ: RIWE' LI YA'B'AAL TINIMETAAL.

Kiya'an riwe' li Y'ab'aal **RIWAJXAQ** chipam li ya'b'al che rajawxiik keb'an nan, Kewa' ya'kan:

"RIWAJXAQ: RE LI K'OB'NEEM K'I NIMINEEM CHE KE'IIL NAN RIIJ, NAB'EEY K'UTB'AL,

K'UTB'AL K'I SILINEEM.

MAJTAJIJK K'UTNEEM RE NAB'EEY K'UTB'AL, RE KIMAJTAJ RIKOJIIK LI CH'IICH' EQB'AL WUNAQ RE TINIMET, RE LI TINIMET PAXIIL: TRANSMETRO, Li Q'atb'al tziij re Paxiil laaq' kiriil poon riij chipan li wajqiib' k'i wuquub' q'ijj re riwaq iik' re li jo'q'o' juk'aal junab'. Rimajtajiik k'utb'al re li TRASNMETRO, chipam aqanb'al che kib'ixek, xu' chan rajawxiik kib'an rinejeel kib'im li Q'ab'iil re Kununeem k'i Nimineem Wunaqiil k'i kikmaj rik'amansisik pi riwach li aq'anb'al.

Li k'amal b'eey re tinimet rajawxiik kikyá' rib'ixiik chikyan wunaqiil che kikoj jun ch'iich' rii' chipam kinejeel q'axb'al jab'ek re rinejeel saqb'isineem che q'atiim kib'anek, aqanb'al, pajb'al q'ijj, rijaal, kajpa' nik'yaj chek rajawxiik. Li wunaqiil che kikkoj jun ch'iich' rii', rajawxiik kikk'an li kirb'aj li q'atb'al che ya'ek kimal li K'amal B'eey, kajpa' li ya'b'al kixa'l wunaq chipam jun ch'iich' rii'.

Li Q'ab'iil re Kununeem Tinimet k'i Nimineem Wunaqiil, Jupuuq Ilineel re Tinimetaal re Nimineem re Covid-19 (COPRECOVID) k'i li Q'atb'al tziij re Paxiil, kiktzujb'eej kiib' re k'axtaj kikiil riij li raqtajeem k'i riyá'ik rinejeel xikraan re kimajtaj rikojiik li ch'iich' eqneel wunaq re tinimet k'i re nik'yaj che tinimet pi li q'ijj che laaq' chek".

Li ya'b'al rii' kiya' rib'ixiik pi renejel q'aaxb'aal Tinimetal k'i kiya' ritzujsik che li wunaqiil pi li jaljaq q'axb'al re tinimet xaqara' chipam li wuuq Q'atal tziij.

YAA' RIB'IXIJK K'I RIB'ANIIK

